A kormány és a KISZ vezetőinek december 4-i találkozóján

megvitatják a lakáspolitika, az oktatás korszerűsítését, a tehetséggondozást

Nemzetközi béketalálkozót tartottak Bécsben és Sopronban

KÖZÉLETI HÍREK

Németh Károly, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Mathieu (Ahmed) *Kerekou* tábornokot, a Benin Népi Köztársaság elnökét az ország nemzeti ünnepe alkalmából.

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására november 25—29. között látogatást tett hazánkban Rafael *Fjodorov*, az SZKP KB külügyi osztályának helyettes vezetője és Valerij *Muszatov*, a KB alosztály-vezetője. A vendégekkel, akiket *Szűrös* Mátyás, a Központi Bizottság titkára és *Kótai* Géza, a KB külügyi osztályának vezetője fogadott. *Őszi* István, a KB osztályvezető-helyettese folytatott megbeszéléseket. A szovjet pártmunkások találkoztak az MSZMP Központi Bizottságának több más tagjával is. Véleménycserét folytattak több időszerű politikai kérdésről, a két párt illetékes szervei közötti együttműködésről.

Elutazott vasárnap a Magyar Szolidaritási Bizottság *Jakab* Sándor elnök vezette küldöttsége, hogy részt vegyen a tanzániai Arushaban az Egységes világgal az apartheid ellen egy demokratikus Dél-Afrikáért elnevezéssel megrendezésre kerülő nemzetközi szolidaritási konferencián.

A Holland Munkapárt küldöttsége Budapesten

(MTI) Vasárnap reggel elutazott Budapestről a Holland Munkapárt küldöttsége, amely Wim *Kokkal*, a párt parlamenti frakciójának vezetőjével az élén az MSZMP Központi Bizottságának meghívására november 25—29. között tett látogatást hazánkban. A delegáció tagja volt Marjanne *Sint*, a Munkapárt elnöke és Jan Marinus *Wiersma*, a párt külügyi titkára. *Kádár* János, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára fogadta a küldöttséget, *Gáspár* Sándor, a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöke és *Óvári* Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság tagjai, megbeszélést folytattak a holland Munkapárt küldöttségével. *Kótai* Géza, a KB külügyi osztályának vezetője, *Pozsgay* Imre, a Hazafias Népfront főtitkára és *Várkonyi* Péter külügyminiszter, valamint *Antalóczy* Albert, az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának első titkára, a Központi Bizottság tagjai találkoztak a delegációval.

A szívélyes légkörű megbeszéléseken áttekintették a nemzetközi helyzet fontosabb kérdéseit, kölcsönösen tájékoztatták egymást a pártjaik előtt álló időszerű feladatokról és megvizsgálták a két párt közötti kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeit. Megállapították, hogy a kommunisták és a szociáldemokraták közötti jobb megértést előmozdító párbeszéd hozzájárul a nemzetközi béke és biztonság erősítéséhez, a sokoldalú európai együttműködés feltételeinek javításához.

Hangoztatták, hogy az emberiség előtt megoldásra váró legfontosabb kérdésekben, így a fegyverkezési verseny megfékezésében, a leszerelés előbbrevitelében, egy igazságosabb és működőképes világgazdasági rend létrehozásában, a természeti környezet megóvásában csak széles körű nemzetközi összefogással lehet eredményt elérni.

Aczél György Baranyában

(MTI) Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB Társadalomtudományi Intézetének főigazgatója kétnapos látogatást tett Baranya megyében.

A vendéget pénteken a megyei pártbizottság pécsi székházában *Geisz* Mihály, az MSZMP Baranya Megyei Bizottságának titkára és *Horváth* Lajos, a megyei tanács elnöke fogadta. Ezt követően a párt pécsi városi bizottságán *Szentirányi* József első titkár — *Piti* Zoltán városi tanácselnöknek, valamint Pécs párt-, KISZ- és népfronttitkárainak társaságában — a várospolitika időszerű kérdéseiről adott tájékoztatót. A Politikai Bizottság tagja vendéglátói kíséretében megtekintette a pécsi Művészetek Házát, majd ugyanott találkozott a város művészeti életének képviselőivel is. Aczél György ezután a Pécsi Galériában a mecseki fotóklub jubileumi tárlatát, a városi kisgalériában pedig *Cseri* László fotóművész kiállítását tekintette meg. Délután képviselői fogadó órát tartott Pécs 1. számú választókerületében, amelynek országgyűlési képviselője.

A Politikai Bizottság tagja szombaton Baranya életével, mindennapi gondjaival ismerkedett, amelyekről *Dányi* Pál, az MSZMP megyei bizottságának első titkára és *Horváth* Lajos, a megyei tanács elnöke tájékoztatta a pártbizottságon. Baranyai látogatásának befejezéseként Aczél György részt vett és felszólalt a megyeszékhely tanácsának ünnepi ülésén, amelyet a város felszabadulásának 43. évfordulója alkalmából tartottak. Pécs tanácsának határozata alapján a város díszpolgárává avatták Aczél Györgyöt, akinek életútja csaknem négy évtizede kötődik Baranya és a megyeszékhely életéhez. A városnak több ciklus óta országgyűlési képviselője is. A díszpolgári cím adományozásáról szóló oklevelet és emlékérmet az ünnepi ülésen Piti Zoltán, a megyei város tanácsának elnöke nyújtotta át.

Pro Urbe Pécs emlékéremmel tüntette ki a városi tanács a pécsi Széchenyi István Gimnázium és Szakközépiskola tanárainak és diákjainak közösségét a városért végzett kiemelkedő társadalmi munkájukért és kulturális tevékenységükért. Ugyancsak Pro Urbe emlékérmet kapott *Romhányi* György nyugalmazott orvosprofesszor az egyetemi képzésben és az egészségügyi ellátás fejlesztésében szerzett érdemeiért, valamint *Tóka* Jenő, a Mecseki Ércbányászati Vállalat vezérigazgatója, Pécs uránvárosi lakónegyedének fejlesztését szolgáló közélet és vezetői munkásságáért.

Lerombolni a hidegháborús „ellenségképet"

Magyar, osztrák és dán békemozgalmi eszmecsere

A magyar, az osztrák és a dán békemozgalom küldöttségei, a legkülönbözőbb társadalmi szervezetek és közösségek képviselői tartottak a hét végén találkozót Bécsben és Sopronban. A négynapos eszmecsere kedvező légkörben folyhatott, hiszen valamennyi résztvevő nagyra értékelte, hogy küszöbönáll a közepes hatótávolságú rakéták kiiktatásáról szóló szerződések megkötése, valamint a harmadik *Gorbacsov—Reagan csúcstalálkozó*. Mindebben tagadhatatlanul nagy szerepe van a nemzetközi közvéleménynek és az európai békemozgalmak aktív fellépésének a kontinens keleti és nyugati részén egyaránt.

A találkozón résztvevők megállapították, hogy a Varsói Szerződéshez tartozó Magyarország, a semleges Ausztria és a NATO tagjai között lévő Dánia békemozgalmainak közös törekvése az európai atomfegyverek leszerelése és a kölcsönös bizalom erősítése. Fontos a hidegháború korából örökölt „ellenségkép" lerombolása és felváltása a barát, a szomszéd, a partner szerepével. Ez a folyamat tovább erősödhet, ha a hivatalos politikai találkozókon kívül a legkülönfélébb társadalmi csoportok, foglalkozási rétegek is széles körű párbeszédet folytatnak a leszerelésről, a békéről, a biztonságról. Bécsben a küldöttségek szót válthattak ezekről a kérdésekről országaiknak az európai utókonferencián részt vevő vezető diplomatáival, köztük *Erdős* André nagykövettel.

Az alapvető politikai viszonyok nem mérlegelhetők az európai katonai realitások figyelembevétele nélkül. Ezért az európai békemozgalom hosszabb ideje bevonja munkájába a katonai szakértőket és békekutatókat is. *Deák* Péter, a hadtudományok doktora, az OBT leszerelési bizottságának tagja erről így nyilatkozott:

— Ma már szinte valamennyi békemozgalomban természetessé váltak az elmélyültebb szakmai jellegű szemináriumok is. Ezen a találkozón az új katonai gondolkodás jegyében olyan kérdéseket érintettünk, amelyek korábban a nyugati békemozgalmak ideái voltak. Ma azonban, például a védelmi rendszerek kérdéskörében, beépíthetők a Varsói Szerződés tagállamainak katonai doktrínájába is.

E gondolatokhoz csatlakozott Björn *Möller*, dán békekutató hozzászólása is:

— Dániában a parlament kezdeményezésére két esztendővel ezelőtt kezdte meg munkáját a béke- és konfliktuskutató központ, amelynek munkatársa vagyok. Mi az európai biztonság nem katonai aspektusaival foglalkozunk. Persze értenünk kell olyan kérdésekhez is, amelyek korábban a katonai szakértők privilégiumainak számítottak. Azt hiszem, ez így korrekt, a katonapolitika így működhet együtt demokratikusan a békekutató tudománnyal.

A béketalálkozó küldöttségei vasárnap délelőtt Sopronban állást foglaltak a további együttműködésről, más kis és közepes európai országok mozgalmainak bevonásáról, illetve konkrét találkozó színhelyét jelölték ki a következő évre: *Koppenhágát*.

(kuntz)

*

Szombaton Kiskunfélegyházán rendezték meg az Országos Béketanács Bács-Kiskun és Csongrád megyei tagjainak őszi tájékoztatóját, amelyen részt vett és felszólalt *Sebestyén* Nándorné, az Országos Béketanács tiszteletbeli elnöke is.

Kedvező feltételek az ifjúsági mozgalom megújulására

Ülésezett a KISZ Központi Bizottsága

(MTI) A KISZ tizenévesek közötti tevékenységének tapasztalatai, az ifjúsági mozgalom tájékoztatási tevékenységének fejlesztése és a KISZ és a kormány vezetőinek december 4-i találkozójára kerülő témák vitája voltak a legfontosabb napirendi pontok a KISZ Központi Bizottságának szombati ülésén.

Állampolgári felelősséggel

Először *Hámori* Csaba, a KISZ KB első titkára tájékoztatta a testület tagjait az MSZMP KB november 11-i üléséről, majd Kálinké Cser Erzsébet, a KISZ KB titkára terjesztette elő a tizenévesek között végzett KISZ-munka tapasztalatairól és a további tennivalókról szóló jelentést. Megállapította, hogy az oktatási törvény hatására elkezdődött pozitív változások az ifjúsági mozgalom megújulásához is kedvező feltételeket teremtettek. Kiemelte, hogy a társadalmi kibontakozási programot többek között a mai középiskolásokra támaszkodva is kell majd végrehajtani.

Deák Gábor államtitkár, az Állami Ifjúsági és Sporthivatal elnöke hangsúlyozta, hogy az ÁISH is hozzá kíván járulni olyan viszonyok kialakításához, amelyek között a fiatalok nemcsak saját dolgaikban, hanem az ország ügyeinek intézésében is állampolgári felelősséggel vehetnek részt. A kortárs közösségek, a diákönkormányzat, az öntevékeny diákkörök, a sportkörök lehetővé teszik az érdekek, a konfliktusok nyílt megjelenését, és bizonyos mértékű megoldását is.

Eltérő érdekek

Mihalics Veronika (Somogy) kiemelte, hogy a bejáró, az ingázó diákok közéleti lehetőségeivel is foglalkoznia kell a KISZ-nek. *Csermely* Péter, a középiskolai és szakmunkástanuló tanács elnöke hangsúlyozta, hogy az ifjúsági mozgalom tizenévesek közötti tevékenységében meghatározó az, hogy gimnáziumba, szakközépiskolába, vagy szakmunkásképzőbe járnak — ezért az ott tanuló fiatalok *egymástól eltérő érdekeit* a jövőben nagyobb hangsúllyal veszik majd figyelembe a KISZ-szervezetek.

Gönci János, a KISZ KB titkára az ifjúsági szövetség tájékoztatási tevékenységének továbbfejlesztéséről szóló javaslatot terjesztett elő. A KISZ KB már a *Jövőnk a tét* akció nyomán, az MSZMP KB-hoz és a kormányhoz továbbított javaslataiban is megfogalmazta a nyilvánosság fejlesztésével kapcsolatos elképzeléseit. A fiatalokat, a szövetség tagjait érintő kérdésekben a KISZ az álláspontját a mostaninál nyilvánosabbá kívánja tenni.

Lakatos Ernő, az MSZMP KB agitációs és propagandaosztályának vezetője hozzászólásában hangsúlyozta, hogy a párt helyesli a KISZ KB új tájékoztatási elképzeléseit, és felhívta a KISZ-vezetők figyelmét a megyei napilapok, a helyi rádió- és televízióstúdiók növekvő jelentőségére a politikai propagandában.

Tézisek plakáton

A Minisztertanács és a KISZ vezetői december 4-én találkozón vesznek részt, amelyen konzultálnak az ifjúság helyzetéről és a stabilizációs időszak ifjúságpolitikai feladatairól. A KISZ tájékoztatja a kormányt a lakáspolitika korszerűsítésével kapcsolatos előzetes elgondolásairól, amelyeket e találkozót követően a KISZ-tagság körében széles körű vitára bocsátanak. A tárgyaláson a közép- és a felsőoktatás korszerűsítésének, a tehetséggondozásnak a lehetőségeiről is tanácskoznak. A találkozó tézisei november 30-ig plakát és szórólap formájában minden városi, vállalati, intézményi KISZ-bizottsághoz eljutnak.

A találkozó KISZ-es téziseihez módosító javaslatokat, észrevételeket tehetnek a KISZ-tagok: a Központi Bizottság székházában telefonügyeletet tartanak november 30. és december 3. között. A kormány és a KISZ vezetői találkozójának eredményeit nyilvánosságra hozzák.

Leállítottak néhány építkezést

Barlangvédelem

Az elmúlt időszak néhány „nagy ügye", mint például a József-hegyi barlang vagy a Szársomlyó körül kibontakozott széles körű vita, a közérdeklődést ébresztett *földtani értékeink védelme iránt*. Erről tartott a minap sajtótájékoztatót dr. *Tardy* János, a Barlangtani Intézet igazgatója az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal székházában.

Feladataik nehézségét jól jellemzi két adat összevetése; a hazánkban jelenleg nyilvántartott *csaknem 2500 barlang* felügyeletét és védelmét mindössze hatan látják el. Ami pedig az ellentmondásokat illeti: földtani értékek akkor kerülnek elő, amikor valahol bányásznak, vagy miként a József-hegy esetében történt, nagyszabású építkezésekbe fognak, veszélyeztetve az értékeket.

A rózsadombi barlangokról szólva az igazgató elmondta, hogy *a budai barlangoknak csaknem a fele* található a négy négyzetkilométer kiterjedésű karsztos térségben. Ezek kialakulásuk módja és a bennük található képződmények miatt *nemzetközileg is számon tartott értékek*. A jelenleg ismert járatok hossza 22 kilométer, ám ez a becslések szerint mindössze a negyede az eddig feltárt járatoknak. Minthogy a nagymértékű építkezések és a csatornázás problémái veszélyeztetik a járatokat, a jóváhagyott rendelkezések és a vonatkozó tanulmányok alapján a Fővárosi Tanács *részlegesen, illetve véglegesen leállíttatott néhány építkezést*. Így például nem épül meg a Pénzintézeti Központ lakótelepe a Barlang utcában, a Csatárka úti lakótelepnek az a része, mely a Pálvölgyi barlang fölött lenne és a diplomata lakótelepen is kevesebb házat hoznak tető alá.

A már feltárt és a még várható barlangok védelme érdekében *három körzetet* jelöltek ki ebben a városrészben. Az A jelű zónában, ahol a felszín alatt bizonyítottan barlang húzódik, teljes építési tilalmat rendeltek el. A B zónában, ahol várható barlang-előfordulás, szigorú feltételekhez kötik az építési engedélyek kiadását, a C zónában a szabályok betartásával szabadon lehet építkezni.

A továbbiakban az igazgató beszámolt arról a sikerről, mely az összes érdekelt megegyezésével lehetővé tette, hogy megóvják az 1984 novemberében fejtés közben felfedezett, úgynevezett *Beremendi-kristálybarlangot*. Ez a 700 méter hosszú barlang ma is közvetlen kapcsolatban áll a langyos karsztvízzel, gerinces őslénytani leletei alapján *egyedülálló* Európa e térségében. Megfelelően megváltoztatott robbantási technikával és védőpillér kialakításával garantálható e barlang biztonsága.

Végül az igazgató bejelentette, hogy a természetvédelem és az ipari tárca megegyezése révén *megmarad és védelmet kap az Esztramos bódvarákói oldala*.

(s. m.)

Főiskolai képesítést sürgetnek a titkárnők

(MTI) A titkárnői szakma hivatalos elismerését szorgalmazták a titkárnők szombaton befejeződött második országos tanácskozásán. A vitában felszólalók hangsúlyozták: a titkárnők a vezetők legközelebbi munkatársaiként az eddigieknél nagyobb mértékben kívánják elősegíteni a gazdasági, az államigazgatási, a társadalmi szervek és szervezetek, intézmények vezetőinek munkáját. Szükségesnek vélték a titkárnőképző és -továbbképző iskolarendszer kialakítását. Felvetették azt is, hogy a szakosztály kezdeményezze *a titkárnők főiskolai képzésének megszervezését*. Oktassanak a titkárnőknek magyar és idegen nyelvet, közgazdasági, jogi, pszichológiai, levelezési, jegyzőkönyv-vezetési, igazgatási, ügyviteli ismereteket csakúgy, mint gép- és gyorsírást, protokoll- és etikettszabályokat.

Nyílt nap Nagyfán

Szabadulás az alkohol rabságából

Paprikaszüretet tartottak a nagyfai munkaterápiás alkoholelvonó intézetben az elmúlt hétvégén. Ebből az alkalomból meghívták azokat a volt lakókat is, akiket korábban eredményesen kezeltek. Az ország minden tájáról jöttek, sokan családostól, a nyílt napra.

Hazánk legnagyobb és legszigorúbb alkoholelvonó intézetében az elmúlt tizenhárom év alatt közel ötezer ember fordult meg. Sajnos, a terápia nem mindenkinél járt sikerrel. Dr. *Raska* László főigazgató főorvos elmondta, a helyi tanácsok egészségügyi osztályainak helyzetjelentése alapján értesülnek a kezeltek állapotáról, így megbízhatóak és pontosak az adataik az eredményekről. *Az egykori betegek együttöde tekinthető gyógyultnak*, ugyanennyi sorolható a javuló kategóriába, és több mint a fele továbbra is gondot ad a társadalomnak, az egészségügynek, mert visszaeső.

Mivel a „nagyivó nemzetek" közé tartozunk — az egy főre jutó alkoholfogyasztásban a világon a második helyen állunk —, bár az utóbbi években mindenféle fórumot igyekeznek felhasználni az önpusztító szenvedély megfékezésére, Becslések szerint Magyarországon félmillió ember tekinthető alkoholistának, ugyanennyi él veszélyeztetett helyzetben, azaz rendszeres poharazgatása miatt az alkoholizmus határán áll. 186 alkoholellenes klub van az országban, s ezek közvetlen kapcsolatot tartanak a nagyfai orvosokkal, pszichológusokkal. Több mint száz klubvezető jött el a rendkívüli találkozóra meggyőződni arról, hogy *van értelme a munkának*. (Első alkalommal tartottak nyílt napot, és a sikeres tapasztalatok alapján elhatározták, megismétlik a jövőben is az őszszejöveteleket, a meghívottak körét tovább szélesítve.)

Két napon keresztül egymást követték a beszámolók, előadások, csoportos beszélgetések. A gyógyultak saját életsorsukkal bizonyították: ha nem is könnyen, de kemény akarattal meg lehet szabadulni a káros szenvedély okozta szörnyű állapottól. És most néhány történet adjon erőt azoknak, akik ezzel a lépéssel próbálkoznak. (Kérték a szereplők, kilétüket ne fedjük fel, a legtöbb helyen megnehezülne beilleszkedésük, ha a munkatársaik megtudnák, valamikor nagyfai betegek voltak.)

Megszenvedte ezt a bélyeget az az 50 éves budapesti pedagógus is, aki az előítéletek miatt falura ment dolgozni, de amint a tantestület tudomást szerzett a múltjáról, kiüldözte őt a községből. Végül is foglalkozást változtatott, elment kazánfűtőnek. Ebben a munkakörben múltját nem kutatják, és többet is keres, mint tanárként: fizetése eléri a tízezer forintot. Ám nem mondott le róla, hogy egyszer visszatérjen az értelmiségi pályára. Évek óta nem iszik; ebben közrejátszik az is, hogy családi élete megváltozott.

Találkoztam olyan házaspárral, amelynek tagjai Nagyfán ismerték meg egymást: itt kezelték a férfit és a nőt, s mindkettőjük kóros szenvedélyének kialakulásában közrejátszott a korábbi rossz házasság. Az asszonyt egészségileg is megviselte a válás, valamint az a körülmény, hogy italozó életmódja miatt két kiskorú gyermekét két évig nem nevelhette. (Gondjukat a felnőtt testvér viselte ez idő alatt.) Az örökös aggódás miatt a 35 éves asszony Nagyfán kétszer is szívinfarktust kapott. Ám most már boldogságban neveli két gyermekét új férjével.

Hazánknak nincs olyan vidéke, amely ne volna képviselve a 650 nagyfai beteg között. Nem számít, hogy bortermő vidék vagy kukoricatermesztő megye, nincs különbség az alkohol okozta gondokban. A gondozottak aggódva érdeklődtek, vajon lesz-e munkahelyük, ha hazamennek. Mivel a gyógyultak többsége a helybeli antialkoholista klub tagja vagy vezetője, így a helyi viszonyokat jól ismerve támogatásukról biztosították a kérdezőket. Fontos dolog ez, hiszen a klubhálózat jó kapcsolatot tart fenn az állami és politikai szervezetekkel, és állandóan igényli a segítségnyújtást. Az esetek többségében a Nagyfáról érkezők a klub közbenjárására kapnak állást és albérletet.

Szomorú tény: a volt intézeti lakók nagy részét *ritkán várja vissza a családja*. Rendszerint azért mert a visszautat már felégették. Ám az is igaz, hogy sok otthon maradt házastárs a gyógykezelés idejét használja fel arra, hogy elváljon, és a közösen megszerzett javakat kisajátítsa. Ennek nemegyszer az a következménye, hogy az intézeti lakó pokoljárása szabadulása után újból kezdődik.

(h. m.)

A NAP

MÁV-dialektus

Udvariasan, kedvesen szól mikrofonjába az állomás. Az állomás beszél a mikrofonba, mondom, mert az utas szemében (fülének) ez bizony hivatalos hang, a vasút hangja, az állomásé. Nem személyesül meg, a hivatalos hölgy láthatatlan, és örülök, hogy kedves és udvarias. Csak az a baj, maga is tudja, mennyire hivatalos. Minthacsak kialakult volna egy MÁV-prozódia. Figyeljék meg: valamiről különös, mesterkélt, furcsa tagolással beszélnek a vasút hangszórói, gépemberien; a megnyomott szótagot megnyújtják, a többit megkurtítják, valami idegenszerű, idegesítő és mesterkélt öblögetés van ebben a modorban — a világon soha senki sem beszél így a hangszórókba sem, és nem akad egyetlen bemondója sem a Magyar Rádiónak, aki így szónokolna. Biztos vagyok benne, hogy a vasúti hölgyek sem beszélnek sohasem így — kivéve, amikor pályaudvart játszanak. Akkor ilyen *mávatagul*, orrhangon, mintegy utánozva egymást, vagy talán egy elképzelt automatát, jelentik be, hogy *gyijóóórsvonat éééérkezik a háármas vááágányra*.

Hiába is buzgolkodom, képtelen vagyok utánozni. Legalábbis írásban.

Manapság, amikor vannak már, ugyebár, intenzív szuahéli meg urdu és kínai nyelvtanfolyamok — talán a Színművészeti Főiskola (vagy akár: mindenütt a helybéli színészek) segítségével meg lehetne szervezni a vasút beszélőkéinek rövid beszédtechnikai kurzusát. Beszélt nyelvünk védelmében és művelésére. Mert máskülönben még elterjedhet ez a MÁV-dialektus. Szinte hallom már felcsendülni az óvodákban: *Piiroska aaadjad iiide a laaabdát*.

DIURNUS